Питання безпеки вакцин нового типу при проведенні імунізації від гострої респіраторної хвороби COVID-19 турбує як лікарів, так і пацієнтів. За інформацією Державного експертного центру Міністерства охорони здоров'я України можлива поява відтермінованих, нетипових реакцій у місці введення вакцини м-РНК типу, переважно після застосування вакцини Moderna. З урахуванням клінічних проявів, що виникали після застосування вакцини, ці реакції отримали назву синдрому **«Рука COVID»**. Вони викликають занепокоєння, як медичних працівників так і осіб, у яких проявлялись ці реакції після щеплення.

Синдром **«Рука COVID»** пов'язаний з віддаленою алергічною реакцією, що виникає на шкірі у місці ін'єкції або навколо неї. Клінічними проявами його є свербіж, висипка червоного або знебарвленого кольору, різного розміру, набряк, біль, ущільнення.

За результатами нещодавніх досліджень, що були опубліковані у квітні 2021 року в інтернет виданні PubMed атипова затримка реакції у місці ін'єкції після застосування м-РНК вакцини проти COVID-19, проявляється приблизно через тиждень після введення вакцини, зберігається протягом кількох днів. Середній вік пацієнтів, у яких проявився синдром **«Рука COVID»** становив 51 рік (діапазон 27-73 роки), початок проявів після щеплення в середньому – 7 днів (діапазон, 5-11 днів), тривалість проявів в середньому 5 днів (діапазон 3-8 днів). Як відомо, нетипові реакції переважно проявлялись після першої дози у жінок. Серед клінічних проявів найчастіше були біль, почервоніння, набряк та свербіж у місці ін'єкції. В поодиноких випадках спостерігались пухирі у місці ін'єкції. Всі особи, у яких виникла відтермінована реакція у місці введення завершили вакцинальний комплекс другою дозою.

Що робити пацієнту якщо є підозра на синдром «Рука COVID»?

Повідомите свого лікаря про клінічні прояви, що у вас виникли після імунізації вакциною COVID-19. Лікар повинен зафіксувати цю реакцію з внесенням відповідної інформації у медичну документацію.В разі потреби необхідно призначити симптоматичну терапію, а у подальшому завершити вакцинальний комплекс другою дозою тієї ж вакцини.